

Knjigo posvečam

Jožetu in Ani

*ter vsem staršem,
katerih otroci so svoje življenje
posvetili Bogu*

Alenka Klemenc

Sedem Božjih dotikov

Sedem zgodb o prelomnih trenutkih v življenju svetnikov

© **Družina d. o. o., 2018**

Urednica: Mojca Purger

Jezikovni pregled: Maja Gregorič, Maja Ipavec

Oblikovanje in prelom: Družina d. o. o.

Oblikovanje naslovnice: Klemen Kunaver

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano v Sloveniji

Naklada: 600 izvodov

Ljubljana, 2018

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani www.druzina.si.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32

KLEMENC, Alenka, 1977-

Sedem Božjih dotikov : sedem zgodb o prelomnih trenutkih v
življenju svetnikov / Alenka Klemenc. - Ljubljana : Družina, 2018

ISBN 978-961-04-0473-6

293153280

Vsebina

Priznanje	9
Zlomljen ponos	25
Blagoslov	51
Odločitev	63
Povezanost	81
Darovano trpljenje	95
Lepota	113

Priznanje

V zgodnjem meglennem jutru je ob barakah stal človek in čakal, da se nad njim izvrši tisto, za kar je bil obsojen. Bil je utrujen in na njem so se poznale sledi udarcev. Bledica njegovega obraza je razodevala, da v preteklih dneh ni jedel in da je komaj kaj spal, a kljub bledici in modricam je še vedno deloval krepak in trpežen. Bil je prestrašen; to se mu je videlo na obrazu, po drugi strani pa odločen, da bo pogumno prenesel tisto, kar mu je bilo v tistem jutru namenjeno.

Veliko ljudi se je zbralo, vsi v želji, da bi kar najbolje videli zadnje dejanje in zaključek neizmerne groze zadnjih treh dni. Vsi so želeli na lastne oči videti smrt človeka, ki jim je z enim samim nepremišljenim dejanjem odvzel njihovo imetje, domove, živino, nekaterim tudi njihove domače, prav vse pa spravil v nepredstavljivo grozo in borbo za preživetje. Ljudje so bili še

vedno izmučeni in obupani, poškodovani in obvezani, s sledmi joka na obrazih, zato je njihovo trpljenje toliko bolj klicalo po odrešitvi, maščevanju – po pravičnosti in poštenosti.

In pravičnost se je tisto jutro nameravala udejanjiti s smrtjo človeka, ki sem ga opazoval. Sedel sem na lesenem odru, ki so ga v ta namen pripravili vedno, kadar se je v kraju vršila sodba ali usmrtitev. Ob meni je sedela moja žena, za nama možje z mojega dvora, ljudstvo pa je stalo pod odrom, ob kamniti cesti in na bližnjem travniku. Vedel sem, da je do usmrtitve še nekaj časa. Ura namreč nikoli ni bila točno določena; začelo se je, ko se je zbralo dovolj ljudi oziroma ko je bil pripravljen rabelj. Ta se je pripravljajl vsem na očeh in si vzel dovolj časa, da so ljudje ob pogledu nanj trepetali, obsojeni pa nikoli ni vedel, kdaj bo rešen svoje smrtne stiske.

Sodbam in usmrtitvam sem prisostvoval že nekajkrat, toda ta dan je bilo vendarle vse drugače. Navadno se za žrtve nisem prav dosti menil; zaradi dolžnosti sem prisostvoval temu ali onemu sojenju, o vsem skupaj pa nisem več razmišljajl, ko sem zapustil svoje mesto na lesenem odru. Sodbe in usmrtitve so pač del našega življenja, so del družbenega reda in vzdrževanja pravičnosti. Vsake toliko časa smo jim priča – mi, gospodje in razsodniki, in ljudje, ki v grozi trepetajo ali se naslanjajo ob samem dejanju, predvsem pa se tako učijo pravičnosti. Na lastne oči vidijo, da imajo slaba dejanja hude posledice.

Ta dan pa sem s svojega mesta na lesenem odru s pogledom najprej poiskajl njega, ki je čakajl, da postane žrtev. Ko sem ga zagledajl, ga nisem več spustil z oči. Gledajl sem človeka, ki sem ga prvič videl pred tremi dnevi in če se potem ne bi zgodilo vse, kar se je, bi nanj takoj pozabijl. Tako pa se je nepričakovano znašel

na moji poti in mi kratil spanec. Kot obseden sem zadnje tri dni mislil samo nanj. Najino srečanje je bilo tako bežno in hitro, da sem čisto zares pozabil, kakšen je njegov obraz; a njegove oči so me preganjale in mi sledile podnevi in ponoči. Prav v teh očeh sem namreč skušal razbrati odgovor na večno vprašanje, kaj je pravično in pošteno, kajti v vse skupaj sem bil močno vpleten tudi sam.

Pred tremi dnevi smo, tako kot vsako popoldne, z družino in prijatelji poležavali v senci parka, ki je obdajal našo graščino. Bilo nam je dolgčas in moški smo streljali ptice. Sem ter tja smo kakšno tudi zadeli in videli, kako je v daljavi frfotajoče padla na tla, toda bili smo preveč z dolgočaseni in leni, da bi jo šli pobrat. Streljanje ptic kmalu ni bilo več dovolj zabavno; potrebovali smo nekaj drugega.

Pogovarjali smo se, kaj bi lahko delali in predlagal sem, da bi šli v gozd loviti divjad. Misel na lov nas je predramila, nas prebudila iz tiste čudne, prazne otopelosti in pridih nevarnosti je v nas sprožil vznemirjenje. Naveličanost preživljanja vedno enakih popoldnevov iz dneva v dan je izginila. Odpravili smo se; moj prijatelj, moja žena in jaz. Dvema služabnikoma sem ukazal, naj pripravita dva rjava in enega črnega konja, ki so bili najbolj vzdržljivi in nas s svojima konjema spremljata.

Nikoli še nisem lovil sam, kaj šele, da bi vodil lov. Lov na divjad vsekakor ni preprosta in to sem spoznal kmalu po našem prihodu v gozd. Ne glede na to, koliko smo se s konji gnali in se razporejali na različne strani, so bile divje živali urnejše in so nam vedno ušle. Bliskovito so zaznale pretečo nevarnost, pre-

skakovale nemogoče velike ovire in se nas tako spretno ogibale, da nismo ujeli niti ene.

To me je začelo zelo jeziti. Prepričan sem bil, da sem spreten lovec, saj sem bil večkrat zraven, ko so lovili moj oče, stric, bratranec ali sosednji plemič. Vedno so ujeli kakšno žival, včasih celo več. Tudi ptice sem običajno zadel brez večjih težav, zato nisem razumel, zakaj mi samostojen lov na divjad ne gre. Poskušali smo znova in znova, a bolj kot smo poskušali, manj živali je bilo na spregled. Začutile so, da jim v našem delu gozda grozi nevarnost in so se umaknile drugam. Kmalu sploh nismo videli nobene več, ki bi jo lahko lovili.

Zdelo se mi je, da se mi je prijatelj na tihem začel posmehovati. Tudi moja žena se je naveličala in je s konjem postopala nekje ob robu; želela je domov. Doma so nas gotovo pričakovali s plenom – z vsaj eno ulovljeno živaljo, če ne več, ker smo odjahali s takšnim zanosom. Sploh si nisem mogel predstavljati, da bi se vrnili praznih rok; to se mi je zdelo sramotno. Razmišljal sem, kaj naj naredim. A domov se nikakor nisem hotel vrniti brez ujete živali.

Tedaj pa sem se spomnil, da je moj oče pripovedoval, kako je nekoč zakuril ogenj. Živali so se prestrašile in se pognale v nasprotno smer; torej prav proti lovcem, ki so jih pričakovali, in jih brez truda ujeli. Pomislil sem, da bi tudi mi lahko zakurili ogenj, ki bi se ga živali prestrašile, in predstavljal sem si, kako bi se kar v gruči pognale proti nam, mi pa bi jih le še polovili.

Služabnikoma sem ukazal, naj zakurita ogenj. Prijatelj me je presenečeno pogledal. Tudi on je že obupal; lova je bil še manj več kot jaz. Z njegovega obraza nisem mogel razbrati, ali me

je gledal odobravajoče ali dvomeče, vendar takrat o tem nisem razmišljal. Našel sem rešitev in odločen sem bil, da jo izpeljem.

Eden od služabnikov se je obotavljal. Rekel je, da se mu zdi tvegano kuriti ogenj. Menil je, da se pripravlja k nevihti in da lahko postane zelo vetrovno. Sam nisem videl oblakov, pa tudi vetra ni bilo. Drugi služabnik ga je zavrnil, da nevihte ne bo. Moj predlog se mu je zdel dober, saj je tudi njega jezilo, ker po vsem trudu še nismo bili uspešni. Prijatelj je le skomignil z rameni. Končno smo se strinjali, da zakurimo. Služabnika sta odjahala v smer, ki sem jo pokazal, mi pa smo čakali, da ogenj živali požene v našo smer.

Kar nekaj časa je trajalo, da sta pripravila vejevje in dračje. V tem času je sicer nekajkrat zapihalo, vendar tako blago, da me to ni skrbelo. S prijateljem sva se pogovarjala o konjih, o vrstah lokov in o večerji, nato pa sva v daljavi končno zagledala ogenj. Vzkliknila sva in izvlekla puščice za lok.

Ogenj, ki sta ga služabnika zakurila, je bil sprva majhen, torej takšen, kot smo se dogovorili. Kmalu pa se je razplamtel in postajal čedalje večji. Preden sem sploh kaj utegnil reči, je bil že izjemno velik in prijatelj je namesto mene zaskrbljeno naglas vprašal: »Kaj pa delata? Prevelik ogenj sta zakurila.« Naenkrat je začelo še zelo močno pihati.

Zdelo se je, da se je veter vzel od nikoder. Še danes ne vem, ali sem bil tako zatopljen v pogovor, da prej vetra nisem občutil, ali je res kar nenadoma začelo močno pihati, toda pihalo je tako zelo, da smo od daleč videli, kako plameni preskakujejo kar več krošenj hkrati. V manj kot pol minute nam je bilo jasno, da smo zanetili požar, ki ga ne bomo več mogli obvladati. Vse se je zgodilo tako hitro, da se sploh nismo uspeli odzvati – videl sem

samo, da se je vsakič, ko je ponovno zapihalo, ogenj podvojil, pihalo pa je močno in neustavljivo.

Takrat sta proti nam že divje jahala oba služabnika in se v silnem strahu gnala stran od ognja. Eden od njiju je z roko zamahnil, češ naj se takoj umaknemo, in s prijateljem ter ženo smo se pognali za njima. Jahali smo kar počez in kjer se je le dalo ter se ustavili šele sredi travnika, precej daleč od gozda.

»Nisva ga mogla ustaviti,« je zadihano rekel prvi služabnik. »Kar naenkrat je začelo pihati, prisežem.«

Vse se je odvijalo prehitro. Nisem mogel tako hitro misliti.

»Najbolje bo, da odjahamo nazaj h gradu. Pretvarjajmo se, da ne vemo za požar,« je rekel drugi služabnik.

'Ne smemo biti krivi,' sem pomislil. Res, nikakor ne smejo misliti, da smo mi zakurili ogenj. Da sem *jaz* dal ukaz, naj zakurijo ogenj. Zdaj se je to zdelo kot očitna in neznanska napaka. To bi bila neskončna sramota, neskončna neumnost in neskončen poraz. Kaj bi rekli, če bi izvedeli, da sem v takšnem vetru ukazal zakuriti ogenj? Kaj bodo rekli, ko bodo videli, da sem po neumnosti požgal toliko gozda?

Služabnik je rekel: »Vrnimo se in pokličimo pomoč. Pretvarjajmo se, da smo ogenj opazili od daleč.«

Služabnik je mislil hitreje od mene. Preden smo pognali konje proti cesti, sem se za trenutek spogledal z ženo. Njen pogled je bil resen in globok. Vedno, kadar je bil njen pogled globok, sem vedel, da nekaj ni v redu. Največkrat je imela prav, predvsem pa je stvari začutila veliko prej od mene. Njen pogled ni bil globok zaradi ognja, temveč zaradi mojega tihega strinjanja, da vse skupaj prikrijemo. Toda molčala je in v naslednjem trenutku smo že pognali svoje konje in hiteli proti cesti.

Ko smo jezdili po cesti proti gradu, so nam naproti že hiteli ljudje. Videli so dim in so peš hiteli gledat, kje gori, pripravljeni na gašenje. Upočasnili smo konje in jezdili proti njim.

»Gospod!« je proti meni zaklical tisti, ki nas je prvi dohitel.
»Dim! V gozdu gori!«

»Res?« sem rekel in se narejeno presenečeno ozrl. Takrat je bil dim že tako gost, da se ga ni dalo več spregledati. Pomislil sem, koliko gozda je že v plamenih.

»Pa res,« sem rekel in se spet narejeno pretvarjal, da me je to prestrašilo. »Odjahali bomo naprej in pogledali, kje gori.«

Spet smo se obrnili proti gozdu in zopet jahali tja, od koder smo pravkar prišli. Nihče od ljudi ni niti posumil, da smo že bili tam. Še enkrat sem ujel ženin pogled, enako globok in zaskrbljen, toda pogledal sem stran. Ni razumela, da rešujem, kar se da rešiti. Za gozd mi niti ni bilo toliko mar, v resnici sem reševal svojo čast in prikrival svojo nespamet.

Medtem ko smo jezdili nazaj proti gozdu, sem se toliko zbral, da sem spet lahko jasneje mislil. Prijezdili smo na rob gozda in videli, da se iz gozda vrača neki človek. Na hrbtu je imel drva, v roki pa sekuro in vrv, s katero je drva povezal.

»TI!« sem skočil s konja in ga zgrabil.

Presenečeno me je pogledal.

»KAJ SI STORIL?« sem zavpil nanj.

Tudi moja služabnika sta skočila s konja in ga namesto mene zgrabila vsak na eni strani. Takrat se je človek resnično prestrašil.

»Nisem nabiral drv v vašem gozdu,« je prestrašeno rekel.

»POŽAR SI ZANETIL!« sem še naprej vpil nanj.

Ves moj poraz se je spreminjal v olajšanje, ki sem ga skozi narejeno jezo začel izlivati na tega človeka.

»Kaj?« je rekel in se presenečeno ozrl. Morda je bil res tako zatopljen v delo, da ni opazil dima in bližajočega se ognja, morda je bil res tako pošten, da je les nabiral le ob robu gozda; šele tedaj je namreč za sabo zagledal siloviti požar neobvladljivih razsežnosti in v njegovih očeh sem zagledal nemo grozo.

Moja služabnika sta ga zgrabila in ga začela suvati. Moč njunih udarcev je dajala slutiti, da sta si tudi onadva oddahnila, da smo našli žrtev; človeka, ki bo kriv za naše dejanje. Konec koncev sta bila onadva tista, ki sta v resnici zakurila ogenj, čeprav sem jima ukaz dal jaz; z nekoliko drugačnim zasukom dogodkov bi bila lahko požiga obtožena onadva. Zato sta s toliko večjo vnemo udrihala po nesrečnem človeku, kot da bi bila z vsakim udarcem njuna krivda bolj preložena nanj.

Takrat so se nam že približali ljudje, ki so tekli proti gozdu. Za hip so presenečeno obstali, ko so videli pretepenega človeka, moj služabnik pa je vneto rekel: »Našli smo ga. On je zanetil ogenj.«

Ljudje so me v trenutku začeli gledati tako občudujoče, da sem v sebi začutil nov naval vznemirjenja. Občudovali so me, ker sem tako hitro našel krivca. Ne samo da se je z njihovim občudovanjem brisala moja sled poraženca, v očeh ljudi sem postajal celo zmagovalec. Pogledal sem človeka, ki je bil ves krvav in prestrašen in prav trenutek, ko so se srečale najine oči, je bil odločujoč. Kaj bom rekel ljudem? Bom potrdil njegovo krivdo ali vendarle rekel, da ni kriv? Naval njihovega občudovanja, ki je vrel v meni, je bil premočan, molčal sem sekundo predolgo, zato je moj služabnik nadaljeval: »Gospodar ga bo vrgel v ječo.«

Ko so ljudje to slišali, so bili zadovoljni in stekli so naprej proti ognju. Služabnika sta prijela človeka in ga gnala po prašni poti, moja žena se je obrnila in jahala za njima. Nisem si je upal več

pogledati; globine njenega pogleda morda ne bi več prenesel. Zamudil sem trenutek, ko bi lahko povedal resnico in bilo je odločeno. Za požar je bil kriv človek iz gozda.

Požar je bil nepredstavljen. Tako močno ni pihalo že dolgo in tako močno ni gorelo še nikoli. Ves gozd je gorel in vsi poskusi gašenja so bili kot kapljice nad ognjenim neurjem. Ognju se tako ali tako zaradi neznanske vročine nihče ni mogel niti približati in vsi smo bolj ali manj nemočno opazovali, kako se je ogenj začel širiti tudi proti vasi. Ljudje v vasi so panično bežali iz hiš; v naročju so držali dojenčke, za roko pa vlekli otroke in starce. Na povodcih so vodili tisto živino, ki so jo še uspeli rešiti, sicer pa so si z divjim begom reševali življenja. Preden je končno začelo deževati, je ogenj uničil popolnoma ves gozd in več kot polovico vasi.

Težko opišem, kaj se je z mano dogajalo naslednje dni, saj še sam ne vem. Zaprl sem se v svoje prostore ter podnevi in ponoči lebdel med mislimi in čustvi, ki jih do takrat še nisem poznal. Pred ljudmi sem bil popolnoma opran krivde, celo občudovan. V ječo sem poslal človeka, ki sem ga obtožil, da je podtaknil ogenj. Ko so se zbrali starešine, svet in sodniki, da bi ga obsodili, se tam nisem prikazal. Ne vem, kaj so delali z njim, toda slišal sem, da je človek krivdo celo priznal. Priznal je tisto, za kar sem jasno vedel, da ni kriv. Ker sem molčal, je veljalo, da z njihovo sodbo soglašam. Vsaj pet ljudi pa nas je vedelo, da je bil obsojen po krivici in da bo njegova smrt krivična. Po požaru in preden sem se zaprl v svoje prostore, sem ženi, prijatelju in obema služabnikoma zabičal, da o tem ne smejo nikoli nikomur niti črhiniti, sicer bodo enako usmrčeni drug za drugim, a krivda je bila v resnici

moja, moja, samo moja in tega bremena mi nobena krivična sodba ali grožnje niso mogle odvzeti.

Obraz tistega človeka se mi je prikazoval podnevi in ponoči. Čeprav si ga nisem niti dobro zapomnil, so bile njegove oči pred menoj enako globoke kot oči moje žene. Ponoči sem padal in padal v to globino, dokler se nisem ves poten zbudil, blede sonce dneva pa mi je znova in znova dajalo spoznanje, da nimam več druge rešitve, kot da ga resnično dam usmrtiti.

Toda – naj nedolžen človek resnično umre? Kako naj po vsem tem povem, kaj se je v resnici zgodilo? Osmešil bi se, ker že takoj nisem povedal resnice. Kdo bi mi po toliko lažeh in po veljavni obsodbi še kdaj verjel? Vsi bi se mi do konca posmehovali. Osmešil pa bi se tudi zato, ker bi s tem moral prevzeti krivdo nase – pa ne junaško, kot človek v ječi, temveč strahopetno, obotavljivo in to šele po nekaj dneh! Za vse je bilo prepozno. Preveč sem se zapletel. Kakšne bi bile posledice priznanja moje krivde? Poleg posmeha in sramote, ali bi me lahko celo ubili kot tega človeka iz gozda? Kaj naredijo s svojim gospodarjem ljudje, ko zaradi njega izgubijo svoje domove, svojo živino, nekateri celo svoje najbližje? Kaj naredijo s svojim gospodarjem, ko se zanj izkaže, da jim je lagal, da je neumen, nepremišljen in neodgovoren ter velika reva, strahopetnež in hinavec?

Podnevi sem premleval te mučne misli znova in znova, vse skupaj pa se je ponoči stopnjevalo v še bolj morastih sanjah – z obrazom in očmi človeka iz gozda in obrazi nesrečnih ljudi brez domov, ki so zrlji vame. Tako so minili trije dnevi in tri noči. Prišel je dan usmrtitve, jaz pa nanjo še vedno nisem bil pripravljen.

Tretji dan zjutraj sem vstal in se oblekel, vdan v usodo, kot da se bodo stvari odvile same po sebi. Rešitve nisem našel. Ko pa

sem v tistem mrzlem jutru stopal po škripajočih deskah lesenega odra in v jutranji megli videl resnične obraze ljudi, ki so vznemirjeno čakali, je bilo, kot bi se zbudil iz nekakšne otopelosti. Zdelo se mi je, da so moje misli bolj sveže in da v sebi nosim zametek nečesa, česar še ne prepoznam.

S pogledom sem najprej poiskal človeka iz gozda. Takoj sem ga zagledal; stal je tam, kjer vedno stojijo obsojenci. Čeprav je bil videti utrujen in poln modric, sem takoj videl, da je vendar manj utrujen od mene. V njem sta še vedno bili nekakšna čvrstost in pokončnost, kot da udarci niso zlomili duha življenja v njem. V nasprotju z njim sam v teh dneh sicer nisem bil deležen nobenega udarca in nobenega očitka, vse tri dni so mi stregli s še bolj izbrano hrano, imel sem popoln mir, pa vendar sem bil v svoji notranjosti popolnoma sesut in le kot slaba senca tega človeka. Čeprav je verjetno vedel, da sem prišel, me ni pogledal. Na njegovem obrazu ni bilo niti jeze niti zamere, samo strah, obenem pa neskončna vdanost, da se izvrši tisto, proti čemur se ni mogel boriti.

Rabelj je prišel na rob odra in se začel pripravljati. Med ljudmi je završalo. Mnogi so komaj čakali na ta trenutek, toda nekatere žene so kriknile in si pokrile usta. Nekaj otrok je zajokalo. Je med njimi zajokal tudi njegov otrok? Kje je njegova žena? Skušal sem prikriti svoje vznemirjenje, ki me je v trenutku preplavilo. Otroški jok me je razburil. Skušal sem dajati močan vtis, obraz obdržati tog in neprizadet, v resnici pa sem s pogledom mrzlično begal sem ter tja. Čigav otrok je zajokal? Spet sem pogledal k človeku, kot bi pričakoval, da bo njegova žena ob njem, toda ni je bilo. Zakaj jo iščem s pogledom? Zakaj bi jo rad videl? Zakaj iščem njen obraz?

Oblila me je groza, saj sem se zalotil, da še vedno obupno iščem rešitev, kaj naj storim. Človek bo vsak hip obglavljen, v meni pa vsa moja notranjost še vedno kriči in išče odgovor na vprašanje, kaj naj storim. Še vedno so me vsi dogodki in zdaj končna sodba ter usmrtitev preganjali do te mere, da sem kot ranjena in ujeta ptica begal znotraj sebe in iskal pravi odgovor. Mislil sem, da bom bolj miren, ko se bo vse skupaj končno začelo, da bom nekako pozabil na vse, ko bo mimo – zakaj sem se potem tako zelo vznemiril, ker je zajokal neznan otrok in ker med vsemi obrazi nisem našel obraza njegove žene? Čutil sem, da bom vsak čas prignan na skrajni rob svojih moči.

Vedel sem, da bo rabelj vsak trenutek pripravljen. V tisti neskončni stiski sem se naenkrat odločil, da bom po treh dneh pogledal v oči svoji ženi in naredil tako, kot bom videl v njenem pogledu. Zaslutil sem, da bom odgovor našel v njej in pripravljen sem se bil soočiti z vso iskreno globino njenega pogleda. Zdelo se mi je, da bom le v njenem pogledu končno dobil vso tisto potrebno moč, da nekaj vendar naredim in premagam neznosno napetost in bolečino krivde, ki je divjala v meni in me uničevala.

Sunkovito sem se obrnil k njej. Žena, ki je že prej zaznala moj nemir, me je pogledala, toda tisto jutro so bile njene oči na mojo neskončno grozo povsem brez izraza. V njenih očeh nisem mogel prebrati ničesar. Žena me je gledala, vse njene poteze so bile take kot vedno, njen pogled je bil usmerjen vame, toda obenem zame popolnoma zastrt.

To je bila kaplja čez rob in moja duša je podivjala. Še zadnjič sem pogledal po ljudeh. Naenkrat so bile vse oči, ki so zrle vame, oči moje žene. Naenkrat so bile oči vseh otrok oči njegovih otrok in njihov jok jok njegovih otrok. Ko bo rabelj obglavil človeka